

จิตรกรรมภาพหุ่นนิ่งสะท้อนการปรับตัวของคนไทยในช่วงการระบาดของโรคโควิด-19

Still Life Painting Reflecting Crisis Adaptation of Thai People

During COVID-19 Pandemic

ลีลา พรหมวงศ์

Leela Promwong

สาขาวิชาจิตรกรรม ภาควิชาจิตรศิลป์ วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร 10200

Painting Major, Department of Fine Arts, Poh-chang Academy of Arts, Rajamangala University of Technology

Rattanakosin, Bangkok 10200, Thailand

Corresponding author: E-mail: lillyleelapromwong@gmail.com

(Received: March 20, 2024; Revised: June 7, 2024; Accepted: July 3, 2024)

Abstract: This research article examines the changes in the lifestyle behaviors of Thai people during the COVID-19 pandemic. The objective is to convey survival methods adapted from information received, combined with local wisdom, through acrylic paintings. This qualitative study involved collecting data from newspapers, articles, books, online media, and television. The research methods included field visits to gather materials, still-life objects, and items related to COVID-19 prevention which were used to create prototypes for the artwork. The findings indicate that everyday objects and knowledge from various sources have been seamlessly integrated into the lifestyle of Thai people reflecting the wisdom gained from personal experiences. This study demonstrates that Thai people are resourceful and resilient, and this resilience should be expressed through art, as it has a psychological impact, evokes memories, and connects people to the challenging times they have faced.

Keywords: Acrylic painting, Thai people's disease adaptation, Covid-19 pandemic;

บทคัดย่อ: บทความวิจัยนี้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนไปของคนไทยเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 มีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดวิธีการเอาตัวรอดที่ประยุกต์มาจากข้อมูลข่าวสารที่ได้รับผนวกกับภูมิปัญญาท้องถิ่นออกมาเป็นผลงานจิตรกรรมสีอะคริลิก การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่เกิดจากการรวบรวมข้อมูลจากหนังสือพิมพ์บทความ หนังสือ สื่อออนไลน์ และโทรทัศน์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย การลงพื้นที่เพื่อหาวัตถุดิบ หุ่นนิ่ง สิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโควิด-19 มาเป็นข้อมูลในการสร้างต้นแบบผลงานจิตรกรรม ผลการวิจัยพบว่า สิ่งของใกล้ตัวและความรู้จากหลายแหล่งถูกนำมาประยุกต์ให้เข้ากับวิถีชีวิตของคนไทยอย่างกลมกลืนด้วยสติปัญญาที่เกิดจากประสบการณ์ของแต่ละคน การศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า คนไทยมีความฉลาดและไม่ยอมแพ้กับสิ่งใดโดยง่าย ซึ่งสมควรถ่ายทอดออกมาเป็นรูปแบบทางศิลปะ เนื่องจากมีผลกระทบต่อจิตใจ สามารถชวนให้ระลึก และเชื่อมโยงถึงช่วงเวลาที่ผ่านมาได้

คำสำคัญ: จิตรกรรมสีอะคริลิก การปรับตัวของคนไทย โควิด-19

คำนำ

โรคโควิด-19 คือแรงกระเพื่อมครั้งใหญ่ที่ทำให้โลกต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงนับตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2562 ซึ่งคนไทยได้คิดค้นวิธีการป้องกันและรักษาอาการป่วยด้วยตัวเอง เพราะไม่อยากเสี่ยง

ชีวิต และไม่อาจหวังพึ่งภาครัฐได้ เนื่องจากผู้ป่วยมีจำนวนมากทำให้การรักษาล่าช้า

ประเทศไทยมีสถิติผู้เสียชีวิตมหาศาล โดยช่วงต้นปี พ.ศ. 2564 มีผู้ติดเชื้อ 37,453 ราย เสียชีวิต 97 ราย และเสียชีวิตสูงสุด 312 ราย ในวันที่

18 สิงหาคม ซึ่งผู้ติดเชื้อทั่วโลกมีถึง 2,223,435 ราย และเสียชีวิต 21,698 ราย (Danpradit and Jermtienchai, 2022)

ผู้คนจึงตื่นตัวและสรรหาสารพัดทางรอด โดยรื้อฟื้นความรู้เรื่องสมุนไพร ประดิษฐ์หน้ากากอนามัย ลดการสัมผัส กินวิตามินมาเสริมภูมิคุ้มกัน และทานอาหารที่บ้านเพื่อลดความเสี่ยง Sanmun (2023) รายงานว่าตำรายาอายุรเวทแต่เดิมใช้ฟ้าทะลายโจรแก้ท้องเดินและโรคกระเพาะอาหาร เพราะช่วยลดการอักเสบ และเสริมภูมิคุ้มกัน ซึ่งในไทยผู้ป่วยที่มีอาการไม่รุนแรงก็ถูกแนะนำให้ใช้ เช่นเดียวกับผลสำรวจของ Noipha *et al.* (2022) ที่พบว่าผู้คนมักดื่มหรือรับประทานอาหารที่มีส่วนผสมของขิง รวม ถึงต้มน้ำขิงแก้ไอและเจ็บคอ

อารมณ์ของผู้คนจากการต้องกักตัวอย่างโดดเดี่ยว แม้จะปลอดภัยแต่ก็บั่นทอนกำลังใจจากความอ้างว้าง ภาวะที่สังคมโลกมีร่วมกันจึงสร้างบรรยากาศที่น่าหดหู่อย่างมหาศาล เพราะมีแต่ข่าวผู้เสียชีวิตที่มากขึ้นเรื่อย ๆ เช่นเดียวกับผลสำรวจของ Peetiya and Thommachot (2022) ที่รายงานว่ ปัจจัยที่ทำให้เกิดภาวะซึมเศร้าในกลุ่มวัยรุ่นช่วงโควิด-19 ระบาด ได้แก่ ปัญหาผลการเรียน ความกลัวจะติดเชื้อ ปัญหาการเงินของครอบครัว และการเว้นระยะห่าง

ดังนั้นการมีสติอยู่เสมอ จะทำให้เราเข้าใจสังขารดัง Ruamsuk and Larping (2020) รายงานว่า โควิด-19 ทำให้เราเข้าใจความทุกข์ที่กระทบทั้งร่างกายจิตใจ สังคม และเศรษฐกิจ การเข้าใจเหตุการณ์ อริยสัจ 4 และการพึ่งพาตนเองจึงเป็นทางที่ดีที่สุด Chutintaro (2022) เห็นว่า โควิด-19 ร้ายแรงเท่า กับสงครามโลก และการสวดมนต์จะบรรเทาความทุกข์จากภายนอกและสร้างพลังภายใน แต่การลดความวิตกกังวลและหวาดกลัวที่ดีที่สุดน่าจะเป็นไปตาม Khumsaen *et al.* (2021) ที่เห็นว่ากระทรวงสาธารณสุขควรให้ความรู้ รวมถึงแจกอุปกรณ์ป้องกันโรคแก่ประชาชนให้เพียงพอมากกว่า

ผู้วิจัยจึงสร้างผลผลิตที่ทำหน้าที่บันทึกด้วยภาพเขียน รูปแบบสังนิยม (realism) ที่สะท้อนความเป็นจริงในทัศนะจากข้อเท็จจริง เพื่อเล่าเหตุการณ์ซึ่งร้ายแรงสมควรแก่การจารึก ในฐานะผู้ร่วมชะตากรรม เพื่อใช้ความทรงจำสะท้อนอารมณ์ ความรู้สึก และชุดความรู้จากคนรุ่นเราส่งไปยังลูกหลาน

ข้อดีของศิลปะนั้น Pitayapreechanon (2008) รายงานว่า ช่วง ค.ศ. 1940 ศิลปะบำบัด (Art Therapy) ใช้เพื่อปลดปล่อยสิ่งที่มีในจิตใจให้พบความรู้สึกที่แท้จริง ซึ่งเป็นการรวมศาสตร์ทางจิตวิทยาและศิลปะกับจิตใจ ซึ่งผู้วิจัยก็รู้สึกเหมือนได้ใช้ศิลปะปลดปล่อยอารมณ์ระหว่างกระบวนการสร้างสรรค์เช่นกัน

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสะท้อนการปรับตัวของคนไทยที่มีต่อเหตุการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ด้วยการสร้างสรรค์จิตรกรรมภาพหุ่นนิ่ง (Still life) 2) เพื่อแสดงคุณค่าความงาม ความจริงผ่านจิตรกรรมที่บ่งบอกกาลเวลา ภูมิปัญญา และวิถีชีวิตของคนไทย 3) เพื่อให้คนในสังคมตระหนักถึงเหตุการณ์ความสูญเสีย และคุณค่าความสำคัญของการมีชีวิตอยู่

อุปกรณ์และวิธีการ

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เพื่อศึกษาและสะท้อนพฤติกรรมการปรับตัวของคนไทยเมื่อต้องเผชิญกับวิกฤตโรคระบาดโควิด-19 ออกมาเป็นผลงานจิตรกรรม ดำเนินการวิจัยระหว่างเดือนตุลาคมปี พ.ศ. 2565 ถึง 30 กันยายน ปี พ.ศ. 2566

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ไม่ได้อาศัยการสัมภาษณ์ การตอบแบบสอบถาม หรือวิธีการอื่น ๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ การสังเกตและการสะท้อนทัศนคติ ความรู้สึกออกมาเป็นผลงานจิตรกรรมด้วยผู้วิจัยเองจากการมีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับสถานการณ์การระบาดโรคโควิด-19

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดย การรวบรวมข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ และสื่อออนไลน์เพื่อเป็นข้อมูลสภาวะทางสังคมทั้งเรื่องการแพร่ระบาดของโรค แนวทางป้องกันตนเองและวิถีชาวบ้าน มีการลงพื้นที่ ตลาดสดย่านถนนเลียบบคลองทิววัฒนา และถนนพุทธมณฑลสาย 4 ซึ่งผู้วิจัยเองซื้อหาวัตถุดิบสมุนไพร อาหาร และยาที่ร้านขายยาบริเวณตลาดนั้นในช่วงการระบาดเพื่อนำมาจัดทำต้นแบบในการทำภาพร่าง (sketch) ด้วยการถ่ายภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยยึดประสบการณ์ตรงที่ตนเองกระทำเพื่อป้องกันตัวจากการติดเชื้อ ร่วมกับข้อมูลทางเอกสารจึงได้แยกวัตถุดิบและหุ่นนิ่งต่าง ๆ ออกเป็น 3 หมวด คือ 1. หมวดการเว้นระยะห่างจากผู้อื่น 2. หมวดการรักษาความสะอาดและ 3. หมวดการป้องกันและรักษาอาการป่วยด้วยการกิน แล้วจึงนำไปแยกประเภทการจัดหุ่นนิ่งที่คำนึงถึงหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์เพื่อถ่ายรูปอีกครั้ง ก่อนจะนำมาปรับแต่งสีความเข้มอ่อนในโปรแกรม Adobe Photoshop แล้วจึงนำผลที่ได้ 10 ภาพ

วิธีการดำเนินการวิจัยเริ่มจากการศึกษาจากรวบรวมข้อมูลสามารถอธิบายเป็นขั้นตอนแบ่งออกเป็น 6 ระยะ ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นแรง

บันดาลใจ การลงพื้นที่ การแยกแยะวิเคราะห์ข้อมูล และวัตถุดิบที่ได้มา การทำต้นแบบจัดหุ่นนิ่งเพื่อถ่ายรูป การปรับแต่งสีบรรยากาศเลือกมุมมอง และสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสื่อะคริลิกทั้ง 10 ภาพต่อไป

1. การรับข้อมูลข่าวสารเป็นแรงบันดาลใจ

ข่าวสารตามหน้าหนังสือพิมพ์ถูกตัดเก็บไว้เป็นระยะเวลาหนึ่งตั้งแต่เริ่มทำวิจัย รวมถึงหนังสือเกี่ยวกับการระบาดของโรคโควิดในระยะเริ่มแรกซึ่งมีผลต่อโลกที่ผู้วิจัยซื้อเก็บไว้ ซึ่งแสดงถึงความน่าสนใจในชะตากรรมของมนุษย์ที่ต้องมีส่วนร่วมความตายที่เป็นเรื่องใกล้ตัว ความประมาท การไม่ใส่ใจในความสะอาดเพียงนิดอาจสร้างวาระสุดท้ายให้เข้ามาในชีวิตเร็วยิ่งขึ้น เป็นช่วงเวลาที่มีแต่ความกลัวและความหวาดระแวง

2. การลงพื้นที่หาวัตถุดิบ

เลือกสถานที่จริงที่ผู้วิจัยเคยเลือกซื้อของเพื่อการดำรงชีวิตในช่วงการระบาด โดยเลือกซื้อสมุนไพรที่มีสรรพคุณช่วยเรื่องการแก้หวัดเสริมภูมิคุ้มกันอย่างเช่น ตามข่าวสารที่ได้รับในช่วงเวลานั้นประกอบไปด้วยขิง กระชาย หอมแดง กระเทียม กระเพรา ตะไคร้ มะนาว มะกรูด พริกไทยสด พริก และ ข่า รวมถึงอุปกรณ์รักษาความสะอาด อย่างหน้ากากอนามัย และสเปรย์แอลกอฮอล์ เป็นต้น (Figure 1)

Figure 1. Materials for creating sketches

3. แยกแยะวิเคราะห์วัตถุบิตจากข้อมูลที่มี

แยกพฤติกรรมของผู้คนแสดงออกเป็น 3 หมวด คือ 1) หมวดการเว้นระยะห่างจากผู้อื่น แทนค่าสัญลักษณ์ด้วยอุปกรณ์ทำความสะอาดฆ่าเชื้อ การรับส่งสิ่งของด้วยตะกร้าแทนการสัมผัสโดยตรง รวมถึงการทำงานอยู่ที่บ้าน (work from home) 2) หมวดการรักษาความสะอาด แทนนัยยะดังกล่าว เช่นการล้างเหรียญแช่ขันบัตร์ในน้ำล้างซักและตาก หน้ากากอนามัยที่ซักแล้วทั้งแบบทำมือและที่เราหาซื้อมาใช้ และ 3) หมวดการป้องกันและรักษาอาการป่วยด้วยการกิน สื่อสารผ่านความเรียบง่ายของเมนูอาหารที่ทำได้เองที่บ้านการหาอาหารเสริมสมุนไพรมาเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้ร่างกายแข็งแรง

อย่างขิง กระชาย และเครื่องดื่มที่มีฤทธิ์เผ็ดร้อน รวมถึงวิตามิน อาหารเสริมต่าง ๆ อย่าง วิตามินซี และฟ้าทะลายโจรสกัด

4. การทำต้นแบบจัดหุ่นนิ่งเพื่อถ่ายรูป

นำวัตถุบิตวัตถุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์แล้วมาจัดวางให้ดูเป็นธรรมชาติและมีความงาม คำนึงถึงหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่เน้นพื้นที่ว่างเพื่อให้ผู้ดูได้ทอดอารมณ์และจดจ่ออยู่กับหุ่นที่จัดอย่างไม่มีสิ่งอื่นรบกวน เป็นการชี้เฉพาะ เพื่อให้เกิดการคิดย้อนระลึกเชื่อมโยงไปถึงสิ่งที่เคยกระทำในช่วงเวลานั้น ๆ ของตนเอง โดยแต่ละภาพจะตอบโจทย์ 3 หมวด ที่กล่าวมาแล้วอย่างชัดเจน (Figure 2)

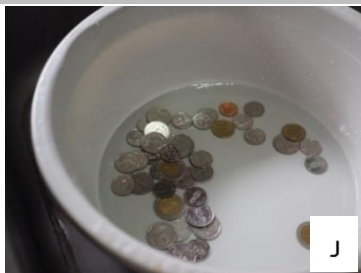
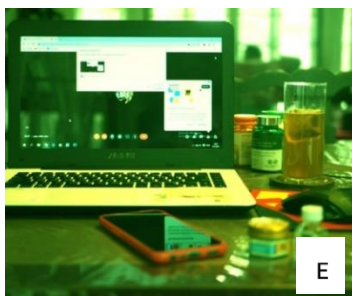
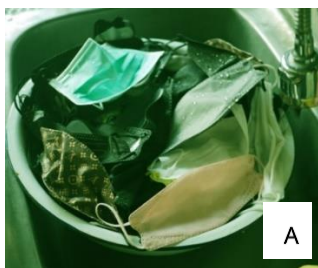

Figure 2. Arranging stuffs to make still life for sketch by taking photos; Washing masks (A), Protection stuffs (B), Mask hanging (C), Herbs (D), Working table (E), Meal for one (F), Boiling herbs (G), Delivery (H), Banknote hanging (I), Coin rinsing (J)

5. เลือกมุมปรับแต่งสื่อบรรยากาศ

เลือกภาพที่มองแล้วรู้สึกว่ามีเรื่องราว สบายตา จากหลักการองค์ประกอบศิลป์ สี และอารมณ์ความรู้สึก การถ่ายทอดความงามในความจริงที่ตาเห็นผ่านโทนสีที่เลือกแล้ว เช่น ม่วง เหลือง เขียว สร้างบรรยากาศแทนความรู้สึกนิ่ง เงียบและเหงา ร่วมกับการปรับภาพให้มีลักษณะแสงเงาไม่

ชัดจนทำภาพต้นแบบจากกล้องถ่ายรูป เพื่อส่งเสริมแนวคิดเรื่องความโดดเดี่ยว การอยู่คนเดียว ที่มีผลจากการสื่ออารมณ์ การเว้นพื้นที่ว่างซึ่งต้องการให้มีผลต่อสายตาผู้ดูแล้วรับรู้ได้ทันทีว่าเป็นเรื่องโควิด-19 ด้วยเนื้อหาอย่างครบถ้วนทั้งด้านรูป (สิ่งที่ตาเห็น) และนาม (สิ่งที่รู้สึก) (Figure 3)

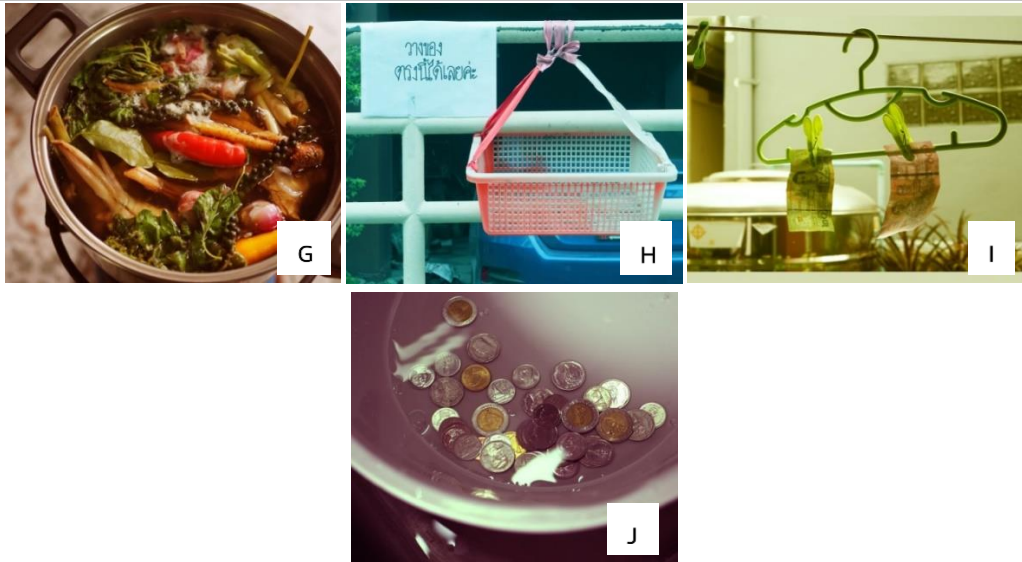

Figure 3. Finished sketch that was edited; Washing masks (A), Protection stuffs (B), Mask hanging (C), Herbs (D), Working table (E), Meal for one (F), Boiling herbs (G), Delivery (H), Banknote hanging (I), Coin rinsing (J)

6. สร้างสรรค์ภาพจิตรกรรมสื่อครีติก 10 ภาพ

หลังจากผ่านขั้นตอนทุกกระบวนการแล้ว จึงเขียนภาพตามแบบร่างเริ่มจากการฉายโปรเจคเตอร์ เพื่อความแม่นยำและการประหยัดเวลา ด้วยดินสอสีไม้เพื่อไม่ให้เกิดความสกปรก (สีที่ไม่สดใส) เมื่อลงสีอะครีติกในชั้นต่อ ๆ มา จากนั้นค่อย ๆ เติมเนื้อสีเน้นให้เกิดมวลและแสงเงาที่ถูกต้องตามที่กำหนดไว้ แต่อาจมีการปรับเปลี่ยนรายละเอียดของวัตถุแสงเงาพื้นหลังบ้างเล็กน้อยเพื่อความสวยงาม เหตุที่ใช้เทคนิคสีอะครีติกเพราะสามารถทั้งพื้นผิวของผ้าใบที่ควบคุมได้ด้วยน้ำ มีความบางเบา และหนักแน่นเมื่อทับชั้นสีให้เรียบเนียน ซึ่งต้องอาศัยความชำนาญ ความนิ่งสมาธิ และการพิจารณาภาพต้นฉบับ เป็นการทบทวนความทรงจำพร้อมไปกับการสร้างสรรค์ให้มีความสมจริงซึ่งเข้ากับแนวความคิดของการดำรงชีวิตด้วยความไม่ประมาท

โดยขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานแต่ละชิ้นจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังรายละเอียดซึ่งอธิบายได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ร่างภาพด้วยโปรเจคเตอร์ (โดยผู้ช่วยวิจัย) (Figure 4)

ขั้นตอนที่ 2 รองพื้นภาพ กำหนดสีของวัตถุ (โดยผู้ช่วยวิจัย) (Figure 5) และ

ขั้นตอนที่ 3 รองพื้นทับสีบรรยากาศ เพื่อกำหนดอารมณ์ของภาพจากโทนสี (Figure 6)

ขั้นตอนที่ 4 เก็บรายละเอียดของน้ำหนักและสีของวัตถุ (Figure 7) และ

ขั้นตอนที่ 5 เติมมวล เพิ่มสีแทรกของบรรยากาศ ให้แต่ละรูปทรงด้วยสีที่สว่างขึ้น (Figure 8)

ขั้นตอนที่ 6 ตรวจสอบรายละเอียดและแสงเงาเพื่อความสมบูรณ์ (Figure 9)

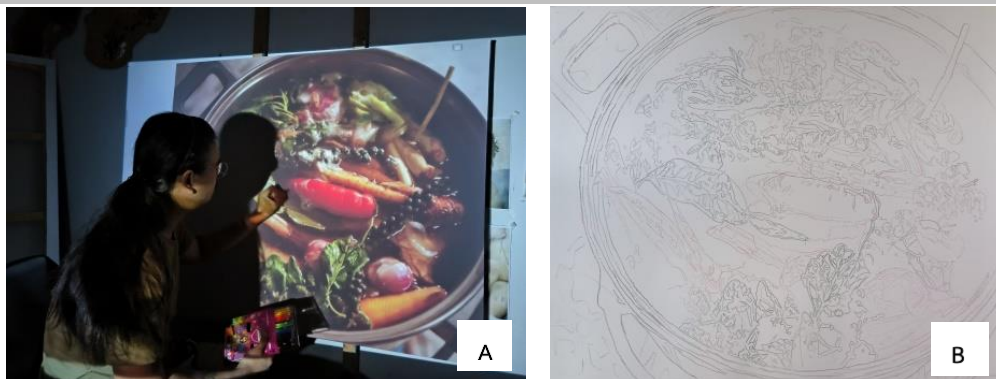

Figure 4. Creating process (step 1); Drawing outline from slide projector (A), first step of the painting (B)

Figure 5. Creating process (step 2): Paint the first layer with real color of still life (C)

Figure 6. Creating process (step 3): Paint tone color to control painting's feeling (D)

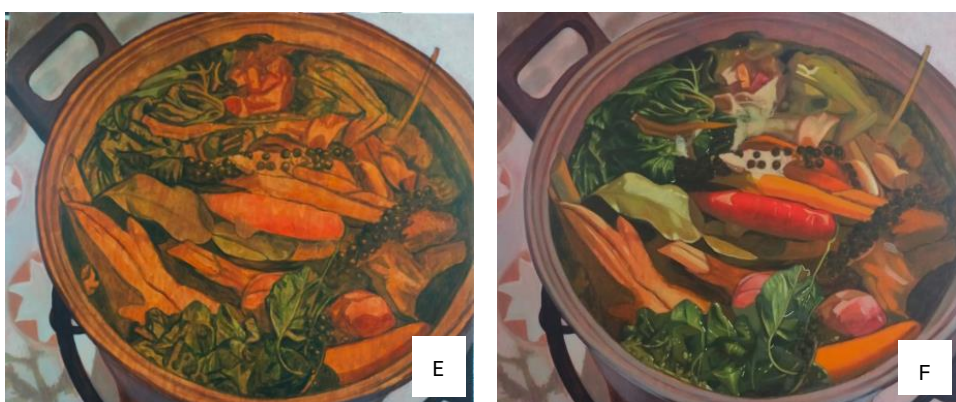

Figure 7. Creating process (step 4): Paint details of shadow and color of still life (E)

Figure 8. Creating process (step 5): Add more pigment and control tone color to brighten up (F)

Figure 9. Creating process (step 6): Check all details, light and shadow to finish the painting (G)

ผลการศึกษา

ผลจากการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อเป็นแรงบันดาลใจ การลงพื้นที่ การแยกแยะวิเคราะห์ข้อมูล และวัตถุดิบที่ได้มา การทำต้นแบบจัดหุ่นนิ่งเพื่อถ่ายรูป การปรับแต่งสีบรรยากาศเลือกมุมมอง และการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสีอะคริลิกทำให้เกิดผลผลิตซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลงานจิตรกรรมสีอะคริลิกทั้ง 10 ภาพ ขนาด 100x120 ซม. แบ่งออกได้เป็น 3 หมวด คือ

1. หมวดการเว้นระยะห่างจากผู้อื่น ประกอบด้วย 3 ภาพ คือ ผลงานชื่อ “ทางเข้า-ทางออก” (Figure 10) “โต๊ะทำงาน” (Figure 11) และ “จุดรับ-ส่ง (ของ)” (Figure 12)

เนื่องจากจุดสัมผัสที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ 10 อันดับ ได้แก่ ราวบันได ห้องน้ำสาธารณะ ลูกบิดประตู ราวจับรถสาธารณะ เหยียหรือธนบัตร ตู้ ATM โต๊ะทำงาน รถเข็นหรือตระกร้าในซูเปอร์มาร์เก็ต ปุ่มกดลิฟต์ และที่เปิดประตูรถสาธารณะ ภาพขวดแอลกอฮอล์สเปรย์ และแมสที่แขวนอยู่ที่ลูกบิดประตูนี้จึงเกิดขึ้นเป็นภาพแรกของชุดงาน ผลงานกำลังเล่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในช่วงการระบาด นอกจากทุกคนที่ออกจากบ้านไปแล้วเข้ามา การสั่งของโดยผ่านไลน์แมน ยังจำเป็นต้องฆ่าเชื้อสิ่งของเหล่านั้นก่อนนำเข้าบ้านอีกด้วย โทนสีภาพผู้วิจัยเลือกเป็นสีเหลืองส้มอมน้ำตาล เป็นสัญลักษณ์ของอากาศยามบ่าย อารมณ์ที่ว่างเปล่า

แดดที่สาดเข้ามาโดนแมสเงาตกกระทบไปที่ประตูแสดงการเคลื่อนไหวของเวลาไปพร้อม ๆ กับปริมาณแอลกอฮอล์ที่ลดลงจากขวดมาก ทำให้เรานึกถึงความสำคัญในการไม่สัมผัสแมสทุกครั้งที่เจอกันคนอื่น (แต่ก็ไม่อยากนำแมสที่ใช้แล้วเข้ามาไว้ในบ้าน) ผลงานยังบ่งบอกช่วงเวลาจากปริมาณการใช้แอลกอฮอล์ในขวดจะสังเกตว่าขวดไม่ก็ขึ้น ช้อนความหมายไว้ในรายละเอียดของภาพได้ เช่น ความเก่าที่สะท้อนออกมาจากสภาพและร่องรอยของการถูกใช้งาน เป็นเสน่ห์อีกอย่างที่ผลงานลักษณะของหุ่นนิ่งมี และยังเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมตีความตามทัศนะส่วนตัวอีกด้วย (Figure 10)

ยุค Social Distancing เราไม่ค่อยกังวลเรื่องกักตุนอาหาร เพราะมี Online Food Delivery แต่การทำงานออนไลน์กลายเป็นสิ่งที่เปลี่ยนความเคยชินทั้งหมดที่เราอยู่อย่างกะทันหัน การพบเจอกันผ่านหน้าจอเครื่องมือสื่อสารในช่วงแรกอาจเกิดอาการเคอะเขินหรือใช้งานไม่ได้ตั้งใจ แต่ก็ค่อย ๆ ดีขึ้นจากความเคยชิน เพราะเหตุจำเป็นดังกล่าว ภาพนี้แสดงถึงการทำงานที่เราต่างยังคงป้องกันตัวจากอาการคล้ายหวัดที่เราอุปทานไปเองร่วมด้วยอยู่เสมอ แก้วใส่ชาสมุนไพร น้ำจิง วิตามินชนิดต่าง ๆ รวมถึงยาคุมก็เป็นส่วนที่เราหามาเพื่อป้องกันภูมิร่างกายไม่ให้ตกแล้วเสี่ยงติดเชื้อ แม้จะไม่ได้เจอใครเลยก็ตาม ภาพโทนสีเขียวสว่างขึ้นเพื่อให้รู้สึกผ่อนคลาย แต่ก็มีความเจิบ ชิม ปะปนอยู่ด้วยเปรียบ

นัยช่วงเวลานั้นที่เราต่างขาดการติดต่อกับเพื่อนร่วมงาน ญาติพี่น้อง เป็นการอยู่กับตัวเองที่แท้จริง ซึ่งผู้ดูจะค่อย ๆ พิจารณาและเข้าใจในภาพได้เองจากประสบการณ์ตรงของแต่ละคน

(Figure 11)

ตะกร้ารับของเป็นนวัตกรรมใหม่ซึ่งแต่ละบ้านจะมีหน้าตาของกล่องรับของไม่เหมือนกัน จากวัสดุที่แต่ละบ้านมี เพราะเนื่องด้วยเราต้องเว้นระยะห่างอย่างมากระหว่างกันและกัน ข้อมูลจากสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.) หรือ ETDA (เอ็ตด้า) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้สำรวจพฤติกรรมทางออนไลน์ เรื่อง “การใช้บริการ Online Food Delivery ของคนไทย” ระหว่างวันที่ 5-15 มีนาคม พ.ศ. 2563 ท่ามกลางการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จากผู้ทำแบบสำรวจ 376 คน นั้นใช้บริการสั่งอาหารออนไลน์ถึง 85% และพบว่า กลุ่ม Gen Y (อายุ 19-38 ปี) ใช้บริการมากที่สุดถึง 51.09% ใครเตอร์ทำให้เรามีอาหารประทังชีวิตโดยไม่ต้องออกไปเสี่ยงข้างนอก แต่เชื้อโควิดเองก็อาจมากับตัวไรเตอร์เองด้วย หรือบางคนที่ติดเชื้อมแล้วอยู่บ้านก็อาจนำเชื้อโรคไปติดไรเตอร์ได้ในทางกลับกัน จะเห็นว่าตะกร้าในภาพนี้มีความขีดของสีแดงซึ่งเกิดจากการที่พลาสติกโดนแดดเผาแสดงถึงกาลเวลาที่กระทำต่อพื้นผิววัตถุ บรรยากาศโดยรวมเป็นสีฟ้าส่งเสริมให้ตะกร้ามีความโดดเด่น ส่วนข้อความ “วางของตรงนี้ได้เลยคะ” ก็เป็นเสมือนการสื่อสารโดยไม่ต้องเจอกันระหว่างผู้ส่งกับผู้รับ แสดงถึงสถานที่หน้าร้านนอกบริเวณบ้าน เป็นความจริงที่เกิดขึ้นกับชีวิตของผู้วิจัยและคนอื่น ๆ การใช้สีน้ำเงินเข้มที่ทำให้รู้สึกเยียบสงบ วังเวง และเศร้า กับวัตถุชิ้นเดียวให้โดดเด่นในภาพ สะท้อนเรื่องราวของความเหงาโดดเดี่ยวและการรอคอย เป็นสภาวะอารมณ์ที่ประกอบกันทั้งเนื้อหาและสีสันนั่นเอง (Figure 12)

2. หมวดการรักษาความสะอาด ประกอบด้วย 4 ภาพ คือ ผลงานชื่อ “กะละมังซัก Mask” (Figure 13) “ราวตาก Mask” (Figure 14) “ล้าง (เหรียญ)” (Figure 15) และ “ซัก (ธนบัตร)” (Figure 16)

ช่วงแรก ๆ เราต้องเสียเงินกับสิ่งที่ไม่เคยต้องเสียมาก่อน เริ่มจากตอนมีฝุ่น PM 2.5 นั่นคือ หน้ากากอนามัย หลายครั้งผู้วิจัยตั้งคำถามว่าในเมื่อวิกฤตทางสิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่ของภาครัฐที่ต้องจัดการแล้วทำไมภาระค่าใช้จ่ายในการซื้อหน้ากากอนามัยต้องกลายมาเป็นของประชาชนด้วย ซึ่งไม่ว่าคำตอบนั้นคืออะไรแต่เมื่อถึงคราวโควิด-19 มา หน้ากากอนามัยที่ว่าดีว่ายอดหรือจะแพงแค่ไหน เราต่างก็ยอมจ่าย แต่จะใช้ครั้งเดียวก็นั่น ทั้งที่ก็เสียดายเพราะยังไม่เกิดความเสียหายขนาดนั้น การซักด้วยผงซักฟอกเหมือนการซักผ้าอื่น ๆ จึงเป็นทางเลือกการทำความสะอาดและวิธีประหยัดไปอีกทาง แต่ในภายหลังพบว่าการนำหน้ากากอนามัยมาซักนั้นทำลายเส้นใยที่ทำหน้าที่กรองเชื้อโรค และการทำความสะอาดยังเปลืองทรัพยากรน้ำมากกว่าการทิ้ง ผู้วิจัยเองจึงเลือกที่จะทิ้งดีกว่าการใช้ซ้ำ

ในภาพผลงานสื่อถึงความหลากหลายของหน้ากากอนามัยหรือ “แมส” ที่เราใช้กันอยู่ทั้งสี่สี รูปร่าง และคุณสมบัติ ซึ่งเราต่างไม่แน่ใจว่าแบบไหนสามารถป้องกันเราจากเชื้อโรคได้ดีที่สุด และที่ปริมาณมากขนาดนี้ก็เพราะมีอยู่บางช่วงการระบาดที่แพทย์แนะนำให้ใส่แมสทับกันถึง 2 ชั้น การจัดวางองค์ประกอบศิลป์ กะละมังที่เต็มไปด้วยแมสถูกวางไว้ตรงกลางภาพเพื่อให้ผู้ดูสนใจและมองไปจุดเดียว โทนสีและทิศทางของแสงสื่อนัยของความนิ่งเยียบเช่นเดียวกับภาพอื่น ๆ (Figure 13)

สืบเนื่องจากการซักในกะละมัง การตากแมสเป็นกิจกรรมที่ทำอยู่ตลอดเวลาหนึ่ง ในภาพผลงานแสดงถึงแมสต่างชนิดทั้งที่กัน PM 2.5 ได้ แมสผ้าทำมือและแมสทางการแพทย์ แสงสีเหลืองกับต้นไม้สีเขียวสร้างบรรยากาศให้แสงแดดดูร้อนขึ้น และด้วยบริบทของการตากผ้าแล้วความนิ่งและความเหงาจะสะท้อนออกมาเมื่อเราสมมติตัวเองให้ไปยืนมองราวตากผ้านั้น ภาพอย่างเช่นภาพนี้นำเสนอความงามจากการจัดภาพ การเก็บรายละเอียดของแมสแต่ละอันที่ต้องผลักระยะทางสายตาด้วยการควบคุมน้ำหนักและมิติให้ดี นอกจากวัตถุทุกชิ้นจะต้องแยกออกจากกันแล้ว กลุ่มวัตถุทั้งหมดในระยะหน้าและระยะกลางก็ยังคงแยกออกจากพื้น

หลังให้ได้อีกด้วย ความท้าทายในการสร้างและผลสำเร็จของงานที่อาศัยความเข้าใจและทักษะทางการเขียนภาพเป็นอย่างมากจึงเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการให้ผู้ดูเห็นและสัมผัสจากผลงานชิ้นนี้ (Figure 14)

ภาพเหรียญในกะมั่งเป็นถือเป็นอีกผลงานที่ผู้วิจัยใช้เวลาานกว่าจะสรรค์ทำให้เสร็จ เนื่องจากแต่ละเหรียญก็เปรียบเหมือนรูปเล็ก ๆ ย่อยลงไป สีของผลงานเป็นสีน้ำตาลเข้มสีของความนิ่ง ความเก่า เมื่อมองโดยรวมแล้วแทบจะเป็นสีโมโนโครม (Monochrome) แต่มีบางเหรียญที่แทรกเป็นสีส้มแดงและเหลืองด้วย เพราะเป็นสีของวัตถุนั้นจริง ๆ ซึ่งผลงานชิ้นนี้บ่งบอกความเป็นไทยจากเอกลักษณ์ของเหรียญโดยไม่ต้องอาศัยตัวหนังสือ เป็นเสน่ห์ของภาพหุ่นนิ่งอีกอย่างที่ผู้วิจัยชื่นชอบ ส่วนโค้งที่เห็นจากขอบกะมั่งทำให้ผู้ดูจินตนาการตามและรับรู้ได้ว่าเป็นส่วนของภาชนะบางอย่างแม้ไม่ได้เห็นทั้งหมด เป็นการเลือกมุมมองที่ตัดทอนเอาแต่สิ่งที่ต้องการจะเล่านั่นเอง

ความมั่นคงและการซ้อนกันของแต่ละวัตถุ คือความท้าทายของภาพนี้ อีกรูปแบบหนึ่ง เพราะนอกจากจะต้องคำนึงถึงโครงสร้างโดยรวมของภาพให้อารมณ์เป็นไปในทิศทางที่กำหนดแล้ว ยังต้องเขียนให้เห็นถึงพื้นผิวของแต่ละส่วนที่ไม่เหมือนกันให้ได้อีกด้วย เพราะผู้ดูจะเข้าถึงภาพเขียนมากขึ้นก็ต่อเมื่อรู้ว่าแต่ละสิ่งนั้นคืออะไร (โลหะ หรือพลาสติก)

แม้การล้างเหรียญจะหายไปในช่วงหลัง เพราะเป็นเรื่องที่เสียเวลามากเนื่องจากเราได้รับเงินทองเงินอยู่ทุกวัน การนำเหรียญมาล้างทุกครั้งทุกวันจึงเป็นเรื่องยาก แต่ช่วงแรกถือว่าเป็นการป้องกันตัวเองที่ผู้วิจัยทำแล้วสบายใจขึ้นเมื่อกลับถึงบ้าน (Figure 15)

ผลต่อเนื่องมาจากการล้างเหรียญ คือ ภาพไม้แขวนที่มีตัวหีบผ้าตากธนบัตรอยู่ภายนอกบ้าน สถานที่ซึ่งมีแสงที่ใส่น้ำประกอบเชื่อมโยงให้ผู้ดูรับรู้ได้ว่าน่าจะอยู่ในส่วนของหลังบ้านหรือมุมบ้านสักที่หนึ่ง ภาพต้นไม้และโครงสร้างของตัวบ้านสะท้อนอยู่ในเงาของแท่งก้านั้น บ่งบอกถึงสิ่งแวดล้อมของที่อยู่อาศัยและด้วยโทสนี้ออกเหลืองปนเขียว โดยมีจุดประสงค์ดังเช่นภาพผลงานอื่น ๆ ที่มีโทสนี้อีกเคียงกัน แดดที่

สาดเข้ามาแสดงถึงเวลาช่วงบ่ายแก่หรือเย็น ธนบัตรแสดงความหวังจากการโดนน้ำและโดนผึ่งให้แห้งอีกครั้ง เป็นวิถีของคนอยู่เมืองร้อนที่นิยมนำสิ่งต่าง ๆ ตากแดดเพื่อฆ่าเชื้อโรค ผลงานชิ้นนี้ยังเผยตัวตนของความ เป็นไทยจากทั้งวิถีการประยุกต์ของใช้ในบ้าน สภาพแวดล้อม บรรยากาศ และรายละเอียดของภาพอย่าง ธนบัตรของไทย ซึ่งอาจเป็นเรื่องที่แปลกและต่างชาติไม่เข้าใจ หากนำผลงานไปให้พวกเขาดูโดยขาดการอธิบาย แต่นั่นถือเป็นเรื่องที่ไม่ผิดปกติเพราะแต่ละวัฒนธรรมก็จะมีภูมิปัญญาและการป้องกันตัวจากโควิด-19 ที่แตกต่างกันไปนั่นเอง (Figure 16)

3. หมวดการป้องกันและรักษาอาการป่วย ด้วยการกิน ประกอบด้วย 3 ภาพ คือ ผลงานชื่อ “กินข้าวกินยาอย่า?” (Figure 17) “ดองกินดี” (Figure 18) และ “ต้ม ดม ต้ม” (Figure 19)

ความโดดเด่นคือสิ่งที่เราทุกคนต้องเจอ ในภาพแสดงถึงจานข้าวและอาหารที่ทำเองเป็นเมนูง่าย ๆ อย่างไข่ดาวและผัดผัก ช่าง ๆ จานมีวิตามินซี ฟาฟะลายโจร และพาราเซตามอลที่เราต่างกินเพื่อป้องกันตัวหรือเมื่อมีอาการเหมือนจะเป็นหวัด แสงที่สาดลงมาจากกล่องกระดาษทิชชู ความมืดของโต๊ะช่วยทำให้เพิ่มอรรถรสของความเหงา แสงสีส้มออกเหลืองทำให้เกิดความวิตกกังวล ความหวาดกลัว ความปั่นป่วน และการเผชิญหน้า ซึ่งแล้วแต่ว่าผู้ดูจะตีความไปในทิศทางใดด้วยประสบการณ์และความทรงจำเกี่ยวกับช่วงเวลานั้นประกอบ

โดยรวมแล้วผลงานนี้มีการจัดภาพที่ค่อนข้างลงตัว พื้นผิวของแต่ละระนาบแสดงถึงความ เป็นลักษณะของวัสดุ นั้น ๆ เช่น ไม้ จานเครื่องเคลือบ ซ้อนโลหะ เม็ดยาแบบเนื้อแข็งและแคปซูล จานรองแก้วและกล่องกระดาษทิชชูพลาสติก ความเยิ้มของไข่ดาวและผัดผัก ถือเป็นการใช้ทักษะเพื่อสร้างมิติ แสงเงาซึ่งมีส่วนช่วยให้ผู้ดูเข้าใจรายละเอียด เข้าถึงจำลองสถานการณ์ และย้อนนึกถึงภาวะอารมณ์จากภาพที่เห็นได้มากขึ้นอีกด้วย (Figure 17)

ชิงและกระชายกลายเป็นตัวช่วยพิเศษที่เราต่างสรรหากันมาทั้งต้มทั้งดอง ในภาพนี้ คือ

กระชายและขิงที่นำไปต้มและเทมาไว้ในขวดแล้วเติมน้ำผึ้ง บางทีอาจใส่มะนาวลงไปด้วยซึ่งเป็นสูตรที่แต่ละบ้านที่มักจะนำสมุนไพรหลาย ๆ ชนิดมาผสมกันเพื่อสรรพคุณและรสชาติที่ดีขึ้น ภาพแสดงสภาพภายในห้องครัวโทนสีโดยรวมเป็นสีม่วงอ่อน ซึ่งทำให้รู้สึกเศร้า เหงา เว้งว้าง ตัดกับโทนสีส้มแดงของโหลพื้น และแก้ว สัดส่วนของสีจึงแทบเป็นครึ่งต่อครึ่งสำหรับผู้วิจัยแล้วภาพนี้ถือเป็นผลงานที่สะท้อนวิถีชีวิตและการปรับตัวของคนไทยได้ชัดเจนที่สุด และยังสะท้อนถึงความใส่ใจในสุขภาพและชีวิตของเราได้ดีอีกด้วย

ลักษณะการวางวัตถุในภาพไม่ได้เน้นแค่จำนวนที่น้อย ภาพนี้แสดงความแน่นและเบียดเสียดกันของเครื่องใช้ในห้องครัว เป็นการโฟกัสไปที่มุมใดมุมหนึ่งไม่เหมือนกับภาพอื่นที่สนใจเขียนวัตถุเพียงกลุ่มเดียวและพื้นหลังที่ค่อนข้างโล่ง เพื่อเหตุผลทาง

ความรู้สึกที่สมจริงกับสภาพแวดล้อมภายในครัวของบ้านที่อาศัยอยู่และมีการใช้งาน (Figure 18)

และภาพสุดท้าย หม้อต้มสมุนไพรที่มีฤทธิ์เผ็ดร้อน คือ ค่านิยมที่เกิดขึ้นอยู่พักหนึ่งตอนการระบาดรุนแรงมาก เพื่อนของผู้วิจัยก็ยังเคยนำข้อมูลมาบอกกล่าวเช่นกัน แม้สุดท้ายจะมีการออกมาเตือนว่าอาจทำให้ปวดขึ้นเพราะการสูดดมไอน้ำจากการต้มก็ตาม แต่การนำน้ำต้มนั้นมาดื่มก็ยังคงเป็นทางเลือกของหลายบ้านอยู่ สมุนไพรที่ผู้วิจัยเลือกมาในภาพผลงานประกอบด้วย พริก พริกไทย ตะไคร้ หอมแดง ขิง ข่า กระชาย ใบมะกรูด และใบกะเพรา

บางบ้านนำสมุนไพรพวกนี้ไปผัดกับเนื้อสัตว์ที่ต้องการอย่าง ผัดฉ่า ผัดพริกขิง ผัดขิง หรือต้มยากินกันง่าย ๆ ภายในบ้าน ทั้งหมดก็เพื่อเสริมภูมิคุ้มกันนั่นเอง (Figure 19)

Figure 10. Title “Thang Kao - Thang Ook”(The exit), 120x100 cm., Acrylic on canvas, 2022-23

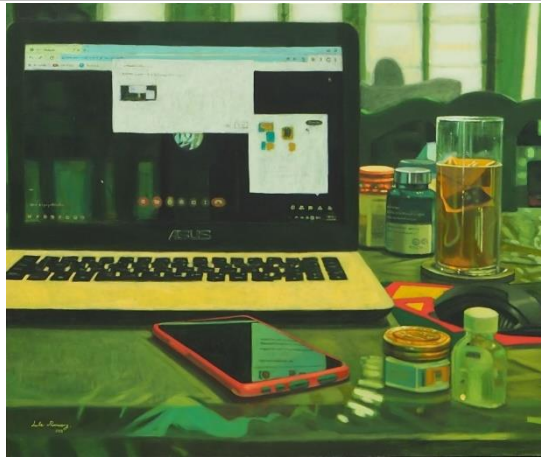

Figure 11. Title “Toh Tam Ngam” (Working table), 100x120 cm., Acrylic on canvas, 2022-23

Figure 12. Title “Joot Rub Song (Kong)” (Pick up point), 100x120 cm., Acrylic on canvas, 2022-23

Figure 13. Title “Ka La Mang Sak “Mask”” (Mask washing basin) ,100x120 cm., Acrylic on canvas, 2022-23

Figure 14. Title “Rao Tak “Mask”” (Clothes line for mask), 100x120 cm., Acrylic on canvas, 2022-23

Figure 15. Title “Lang (Rean)”(Coin washing), 100x120 cm., Acrylic on canvas, 2022-23

Figure 16. Title “Sak (Thanabat)” (Banknote washing), 100x120 cm., Acrylic on canvas, 2022-23

Figure 17. Title “Kin Kao Kin Ya Yang?” (Had lunch and pills, yet?), 100x120 cm., Acrylic on canvas, 2022-23

Figure 18. Title “Dong Kin Dee” (Preserved things are good to eat), 100x120 cm., Acrylic on canvas, 2022-23

Figure 19. Title “Tom Dom Deaum” (Boil, sniff and drink), 100x120 cm., Acrylic on canvas, 2022-23

อภิปรายผล

ข้อค้นพบเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการปรับตัวของคนไทยในช่วงการระบาดโควิด-19 มีจุดเริ่มต้นเกิดจากปัจจัยภายนอก (ข่าวสาร) ผ่านการมองเห็นความจริง และถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานจิตรกรรมนั้นพิจารณาได้ดังนี้

เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้แสดงผลผลิตในรูปแบบงานศิลปะที่เป็นกายภาพให้ส่งผลกระทบต่อจิตใจ และสะท้อนถึงพฤติกรรมของผู้คนที่พยายามดำรงชีวิตให้ผ่านพ้นวิกฤตจึงเป็นศิลปะที่มีบทบาทกับชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้วิจัยได้นำทั้งประสบการณ์ตรงจากภายนอกและสภาวะภายใน มาสร้างสรรค์ให้เกิดการเรียนรู้ที่ผู้ดูผลงานจะเข้าใจได้ด้วยชั้นชมผ่านทางสายตา ซึ่งสิ่งที่รองจากรูปทรงสิ่งของต่าง ๆ ที่ถูกจัดวางแล้ว เรื่องของสีก็สำคัญไม่แพ้กันเพราะมีส่วนช่วยให้แนวความคิดกับรูปแบบสอดคล้องกันได้อย่างดี อย่างที่ Rittruechai *et al.* (2017) รายงานไว้ว่า สีวรรณะเย็น (cool tone) ให้ความรู้สึกที่สงบเยือกเย็น สุภาพอ่อนโยน ความอุดมสมบูรณ์ สงบเงียบ ความสบายหรือเศร้าสลดหม่นหมองได้เช่นกัน (Figure 12) ส่วนสีเหลืองเป็นสีพิเศษที่อยู่ได้ทั้งวรรณะร้อนและวรรณะเย็น (Figure 10, 15, 17 และ 19) สีวรรณะเย็น ได้แก่ สีเขียว เหลืองเขียว และม่วงด้วยเช่นกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความรู้สึกที่ว่า สีเขียว สร้างความรู้สึกเย็นตา เยียบนิ่ง (Figure 11, 13, 14 และ 16)

ส่วนสีม่วงดูแล้วเศร้า เหม่อ อารมณ์ว่าแปล่าไร้จุดหมาย ซึ่งสีเหล่านี้เป็นสีที่ผู้วิจัยเลือกใช้เป็นหลักเนื่องจากอาศัยนัยความหมายที่ถูกจำกัดความ ร่วมกับความรู้สึกที่เกิดขึ้นระหว่างการเขียนภาพ (Figure 18) ซึ่งผลงานสะท้อนผลกระทบที่สอดคล้องตาม Abhayo *et al.* (2022) ที่รายงานว่าในช่วงเวลานั้นกลุ่มวัยทำงานและโดยเฉพาะผู้สูงอายุ มีสภาวะซึมเศร้าเป็นจำนวนมาก เพราะมีโอกาสติดเชื้อแล้วมีอาการรุนแรงมากกว่าวัยอื่น การไปมาหาสู่ญาติ มิตรก็ไปอย่างยากลำบาก รวมถึงเรื่องเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อลูกหลาน ทุกปัจจัยจึงมี

ผลอาจกระทบต่อจิตใจ ไม่ว่าจะเป็นความเหงา และความเครียดจากการอยู่อย่างโดดเดี่ยว

ส่วนในเชิงข้อมูลภาคเอกสารจะเห็นได้ว่าการที่เราทุกคนตื่นตัวในการป้องกันรักษาชีวิตตัวเอง และครอบครัวนั้น ต้องขอบคุณข่าวสารที่ฉับไวและความช่วยเหลือของภาคเอกชนที่รวดเร็ว ประชาชนเองก็ให้ความร่วมมือและไม่ทำตัวเป็นภาระของภาครัฐ ด้วยการใช้บริการจัดส่งอาหารของใช้จากพนักงานส่งอาหารทำให้อาชีพอย่างไลน์แมน ได้รับความนิยมอย่างล้นหลามในช่วงข้ามคืน ซึ่งเป็นด้านดี ๆ จากสถานการณ์นี้เนื่องจากสร้างรายได้ให้หลายชีวิต และประชาชนส่วนใหญ่ก็ปลอดภัยและสะดวกสบายเพราะต้องทำงานอยู่ที่บ้าน เราจะเห็นผู้คนที่หันมาใส่ใจความสะอาดมากขึ้นในทุก ๆ ด้าน มีการพกสเปรย์ หรือเจลแอลกอฮอล์ฉีดผิวสัมผัสของสิ่งของ รวบบันได ปุ่มกดลิฟท์ ลูกบิดประตู รวมถึงมือของตนเอง จนถึงการแยกข้อจามเมื่อมีผู้เป็นกลุ่มเสี่ยงเดินทางกลับมาถึงบ้าน การทำอาหารเองยังสร้างความอบอุ่นในครอบครัว หรือจะเป็นการหากิจกรรมอื่น ๆ ทำก็เป็นทางออกที่ดี Wuttisin *et al.* (2021) รายงานว่า คนไทยส่วนใหญ่จะเลือกฟังเพลงเพื่อผ่อนคลายจากความเครียด

และการกักตัวจากผู้อื่น ก็คือ บทเรียนให้เราย้อนระลึกอยู่เสมอว่า ไม่มีสิ่งใดจริงยั่งยืน เมื่อวันนั้นมาถึงเราทุกคนก็ต้องพากจากกัน สภาวะอารมณ์ที่หลากหลายเหล่านี้ เป็นวัตถุดิบชั้นดีให้ผู้วิจัยสร้างผลงานศิลปะ ที่เก็บภาพความทรงจำเอาไว้เพื่อเตือนใจผู้คนไม่ให้ลืมวิกฤตการณ์และไม่หลงใหลกับมายาจนประมาทลืมความเปราะบางของคำว่า “ชีวิต”

สรุป

การศึกษารุ่นนี้แสดงให้เห็นว่า ผลงานจิตรกรรมที่สะท้อนพฤติกรรมกรรมการปรับตัวของคนไทยต่อโรคโควิด-19 นั้นทำหน้าที่ บันทึกและเล่าเหตุการณ์ซึ่งแสดงถึงลักษณะนิสัยของคนไทยที่มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถประยุกต์สิ่งใกล้ตัวมาป้องกันการติดเชื้อแม้จะถูกหรือผิดวิธีไปบ้าง อีกทั้ง

ยังสะท้อนความใส่ใจในชีวิต การเคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่น ซึ่งประเด็นที่สำคัญของภาพ คือ “ความไม่ยอมแพ้” ที่หมายความว่า พวกเราคนไทย “เห็นคุณค่าของการมีชีวิตอยู่” จึงพยายามในทุกวิธีทางนั้นเอง และไม่ว่าในอนาคตเราต้องเจอกับโรคระบาดร้ายแรงมากมายเพียงใด ผู้วิจัยคาดว่าคนไทยก็จะผ่านมันไปได้เสมอ เพราะเข้มแข็งและแสวงหาสิ่งที่ตนมี สิ่งที่ตนทำได้ หรือภูมิปัญญาที่ตนเชี่ยวชาญ มารับมือกับสถานการณ์ให้ผ่านพ้นได้ทุกครั้งไป

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณทุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โกลินทร์ อาจารย์ ดร. ชีรพล หอสง่า รองศาสตราจารย์ นาวัน เปี้ยดกลาง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิชญ มุกดาภิณี

เอกสารอ้างอิง

- Abhayo, P. T., K. Kamkhai, C. Hanngon and P. Wongkanha. 2022. COVID-19 and depression in the elderly . Journal of MCU Nakhondhat 9(9): 1-14. (in Thai)
- Chutintaro, K. 2022. Cycle of life and virus19 effect for worthy of human. Wishing Journal Review 2(1): 17-28. (in Thai)
- Danpradit, P. and K. Jermtienchai. 2022. Relationship between health literacy and COVID-19 prevention behaviors of COVID-19 infected people during the pandemic in 2021 and the first trimester of 2022. Vajira Nursing Journal 24(2): 70-84. (in Thai)
- Khumsaen, N., S. Peawnalaw, S. Sripituk and S. Narysangkharn. 2021. Factors influencing mental health status of residents in U-thong district, Suphanburi province during the Covid-19 pandemic. Journal of Health and Nursing Research 37(3): 36-50. (in Thai)
- Noipha, K., W. Mard-e, P. Raweeya and P. Kerdsuk. 2022. Factors relating to herbs use behavior for COVID-19 prevention among people living in Mueang district, Krabi province. Journal of Traditional Thai Medical Research 8(2): 59-79. (in Thai)
- Peetiya, W. and P. Thommachot. 2022. Factors associated with psychological impact on adolescents due to COVID-19 pandemic. Journal of the Psychiatric Association of Thailand 67(2): 147-167 (in Thai)
- Pitayapreechanon, C. 2008. Art therapy in Thailand. Journal of The Faculty of Architecture King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang 9(2): 14-29. (in Thai)
- Ritruetchai, O., S. Santiwes and N. Tongpong. 2017. Psychology of color : BBL classrooms. Journal of Education Khon Kaen University 40(1): 1-14. (in Thai)
- Ruamsuk, K. and U. Larping. 2020. Is Thailand really free from Covid-19. Journal of Prajna Ashram 2(2): 61-69. (in Thai)
- Sanmun, D. 2023. Natural products to reduce the severity of coronavirus 2019: A literature review. Health Science, Science and Technology Reviews 16(2): 3-15. (in Thai)

Wuttisin, N., K. Kakham and L. Suksua. 2021.
Anxiety and depression during the
outbreak of coronavirus disease
2019 (COVID-19) among the thais
and their relaxation techniques.
Journal of Community Development
and Life Quality 9(3): 422-432.
